ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 18. júla 2007 *

Vo veci C-213/06 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora, podané 8. mája 2006,

Európska agentúra pre obnovu (EAR), v zastúpení: S. Orlandi a J.-N. Louis, advokáti, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

odvolateľka,

ďalší účastník konania:

Georgios Karatzoglou, bývalý dočasný zamestnanec Európskej agentúry pre obnovu, bydliskom v Ioannina (Grécko), v zastúpení: S. Pappas, dikigoros,

žalobca v prvostupňovom konaní,

* Jazyk konania: angličtina.

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia R. Schintgen, A. Tizzano (spravodajca), A Borg Barthet a E. Levits,

generálny advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 10. mája 2007,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta prejednať vec bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Európska agentúra pre obnovu (EAR) navrhuje svojím odvolaním zrušenie rozsudku Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev z 23. februára 2006, Karatzoglou/EAR (T-471/04, zatiaľ neuverejnený v Zbierke, ďalej len „napadnutý rozsudok“), ktorým tento súd zrušil jej rozhodnutie z 26. februára 2004, na základe ktorého bola vypovedaná pracovná zmluva pána Karatzoglou (ďalej len „sporné rozhodnutie“).

Právny rámec

2 EAR bola vytvorená nariadením Rady (ES) č. 2454/1999 z 15. novembra 1999, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1628/96 o pomoci pre Bosnu a Hercegovinu, Chorvátsko, Federálnu republiku Juhosláviu a Bývalú juhoslovanskú republiku Macedónsko [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 299, s. 1).

3 Podľa devätnásteho odôvodnenia nariadenia č. 2454/1999 bola EAR vytvorená na účely obnovy uvedených štátov, a akonáhle bude tento cieľ splnený, bude navrhnuté jej zrušenie.

4 Ustanovenia týkajúce sa fungovania EAR boli stanovené nariadením Rady (ES) č. 2667/2000 z 5. decembra 2000 o Európskej agentúre pre obnovu (Ú. v. ES L 306, s. 7; Mim. vyd. 11/034, s. 308). Toto nariadenie bolo niekoľkokrát zmenené, naposledy nariadením Rady (ES) č. 1756/2006 z 28. novembra 2006 (Ú. v. EÚ L 332, s. 18, ďalej len „nariadenie č. 2667/2000“), ktorým bol predovšetkým predĺžený mandát EAR až do 31. decembra 2008.

5 Článok 10 nariadenia č. 2667/2000 stanovuje:

„Pracovníci [EAR] sa riadia pravidlami a predpismi uplatňovanými na úradníkov a ostatných zamestnancov Európskych spoločenstiev…

Pracovníci [EAR] pozostávajú z presne vymedzeného počtu úradníkov pridelených alebo delegovaných Komisiou alebo členskými štátmi na vykonávanie riadiacich úloh. Zvyšní pracovníci pozostávajú z ostatných pracovníkov prijatých [EAR] na obdobie presne vymedzené jej požiadavkami.“

6 Články 2 a 3 nariadenia Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 z 29. februára 1968, ktorým sa ustanovuje Služobný poriadok a podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov Európskych spoločenstiev a osobitné pravidlá, ktoré sa dočasne uplatňujú na úradníkov Komisie (Ú. v. ES L 56, s. 1; Mim. vyd. 01/002, s. 5) v znení účinnom do 30. apríla 2004, upravujú Služobný poriadok úradníkov Európskych spoločenstiev (ďalej len „služobný poriadok“) a podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov Európskych spoločenstiev (ďalej len „PZOZ“).

7 V hlave II PZOZ tvorili kapitolu 9 nazvanú „Ukončenie pracovného pomeru“ v znení účinnom v čase, keď došlo k skutkovým okolnostiam vo veci samej, články 47 až 50, ktoré upravovali rôzne spôsoby skončenia pracovného pomeru dočasného zamestnanca.

8 Konkrétne článok 47 ods. 2 písm. a) PZOZ stanovoval, že pracovný pomer dočasného zamestnanca zanikne v prípade zmlúv uzatvorených na neurčitú dobu „po uplynutí výpovednej lehoty ustanovenej v zmluve“.

Skutkový stav vo veci samej

9 Podľa článku 4 svojej pracovnej zmluvy (ďalej len „zmluva“) bol pán Karatzoglou zamestnaný v EAR od 7. novembra 2001 ako dočasný zamestnanec na dobu 18 mesiacov.

10 Článok 5 písm. b) zmluvy stanovuje:

„Táto zmluva môže byť ukončená inštitúciou alebo zamestnancom z akéhokoľvek dôvodu uvedeného v článkoch 47 až 50 [PZOZ] v súlade s podmienkami uvedenými v týchto článkoch…“

11 Po uplynutí pôvodne dohodnutej doby 18 mesiacov sa zmluvné strany dohodli na pokračovaní ich zmluvného vzťahu na základe zmluvy na dobu neurčitú. V tejto súvislosti preto uzatvorili 7. mája 2003 dodatok k pôvodnej zmluve (ďalej len „dodatok“).

12 Článok 4 zmluvy v znení zmenenom dodatkom stanovuje:

„Zmluva sa uzatvára na dobu neurčitú. Doba, na ktorú sa uzatvára, však neprekročí dobu existencie [EAR].

[EAR] je oprávnená vypovedať túto zmluvu v prípade významného obmedzenia alebo ukončenia svojich činností aj pred ukončením existencie [EAR].“

13 V súlade s dodatkom zostávajú všetky ostatné články pôvodnej zmluvy vrátane článku 5 nezmenené.

14 Listom z 26. februára 2004 informoval riaditeľ EAR pána Karatzoglou o výpovedi zmluvy nasledujúcim spôsobom:

„S poľutovaním Vám musím oznámiť, že bolo rozhodnuté o ukončení Vašej pracovnej zmluvy uzatvorenej s EAR. Podľa článku 47 ods. 2 PZOZ a článku 5 písm. b) druhej vety Vašej zmluvy je dĺžka výpovednej lehoty tri mesiace a výpovedná lehota začína plynúť 27. februára 2004."

15 Dňa 27. mája 2004 podal pán Karatzoglou podľa článku 90 služobného poriadku proti spornému rozhodnutiu sťažnosť. Táto sťažnosť bola implicitne zamietnutá, a to vzhľadom na to, že EAR v lehote štyroch mesiacov stanovenej služobným poriadkom na sťažnosť neodpovedala.

Konanie pred Súdom prvého stupňa a napadnutý rozsudok

16 Pán Karatzoglou návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 6. decembra 2004 podal žalobu smerujúcu k zrušeniu sporného rozhodnutia.

17 Táto žaloba sa zakladala na piatich žalobných dôvodoch vychádzajúcich z:

— porušenia povinnosti odôvodnenia,

— porušenia zásady ochrany legitímnej dôvery,

— porušenia článku 47 PZOZ týkajúceho sa výpovednej lehoty,

— zneužitia právomoci a

— porušenia zásady správneho úradného postupu.

18 Súd prvého stupňa posúdil druhý dôvod uvedený odvolateľom, ktorý vychádzal z porušenia zásady ochrany legitímnej dôvery. V bodoch 33 a 34 svojho rozsudku pripomenul judikatúru Spoločenstva, podľa ktorej sa možnosť dovolávať sa zásady ochrany legitímnej dôvery vzťahuje na každého jednotlivca, ktorý sa nachádza v situácii, z ktorej vyplýva, že administratíva Spoločenstva v ňom vzbudila dôvodné očakávania tým, že mu poskytla konkrétne záruky. Takéto záruky musia byť v každom prípade v súlade s ustanoveniami služobného poriadku.

19 Vzhľadom na túto zásadu posúdil Súd prvého stupňa skutočnosť, či článok 4 zmluvy v znení zmenenom dodatkom poskytoval pánovi Karatzoglou legitímnu záruku, že k výpovedi jeho zmluvy môže dôjsť len v prípade významného obmedzenia alebo ukončenia činností EAR predtým, ako táto agentúra splní svoje poslanie.

20 V bodoch 36 a 37 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa pripustil, že zmena článku 4 zmluvy dodatkom „vytvorila, čo sa týka obsahu zmluvy, nejednoznačnú situáciu“. V podstate na jednej strane zmluva odkazovala vo svojom článku 5, ktorý zostal nezmenený, na spôsoby ukončenia pracovného pomeru ustanovené v článkoch 47 až 50 PZOZ, na základe ktorých mala EAR možnosť vypovedať zmluvu uzatvorenú s dočasným zamestnancom bez odôvodnenia. Na druhej strane však doplnenie druhej vety do tohto článku 4 mohlo podľa názoru Súdu prvého stupňa „vyvolať v odvolateľovi dojem, že EAR obmedzila možnosť vypovedať zmluvu na prípady významného obmedzenia alebo ukončenia činností EAR predtým, ako táto agentúra splní svoje poslanie“.

21 V bodoch 38 a 39 napadnutého rozsudku teda Súd prvého stupňa usúdil, že pán Karatzoglou mohol veriť, že článok 4 zmluvy v znení zmenenom dodatkom mal za cieľ vopred určiť prípadný možný dôvod neskoršej výpovede zmluvy — teda významné obmedzenie alebo ukončenie činností EAR predtým, ako táto agentúra splní svoje poslanie, — tak, že článok 5 písm. b) tejto zmluvy v znení zmenenom dodatkom sa uplatňoval len čiastočne. Okrem toho dospel k záveru, že pán Karatzoglou mohol očakávať, že nekonkrétne ustanovenia pracovnej zmluvy budú vykladané spôsobom, ktorý bude priaznivejší pre slabú stranu zmluvného vzťahu.

22 Súd prvého stupňa dospel v bodoch 41 až 45 napadnutého rozsudku k záveru, že „presvedčenie takto vzbudené v odvolateľovi“ je podľa Súdu prvého stupňa nutné považovať za legitímne, a to najmä vzhľadom na to, že žiadne ustanovenie PZOZ nezakazuje EAR, aby obmedzila svoju právomoc vypovedať pracovné zmluvy prostredníctvom zmluvných ustanovení.

23 Súd prvého stupňa druhý žalobný dôvod prijal a bez preskúmania ostatných dôvodov sporné rozhodnutie zamietol.

Návrhy účastníkov konania pred Súdnym dvorom

24 EAR navrhuje, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnuté rozhodnutie,

— sám rozhodol o spore a zamietol žalobu podanú pánom Karatzoglou a

— zaviazal dotknutú osobu na náhradu trov obidvoch konaní.

25 Pán Karatzoglou navrhuje, aby Súdny dvor:

— zamietol odvolanie ako neprípustné alebo subsidiárne ako nedôvodné a

— zaviazal EAR na náhradu trov konania.

O prípustnosti odvolania

26 Pán Karatzoglou namieta neprípustnosť odvolania, ktorá vyplýva zo zmeškania lehoty na jeho podanie. Podľa jeho názoru dvojmesačná lehota stanovená v článku 56 Štatútu Súdneho dvora uplynula 8. mája 2006, pričom odvolanie bolo podané 9. mája 2006.

27 Je však potrebné konštatovať, že odvolanie bolo doručené faxom 8. mája 2006, teda v dvojmesačnej lehote stanovenej v uvedenom článku 56. Dátum uvádzaný pánom Karatzoglou je dátum predloženia originálu návrhu na začatie konania.

28 Článok 37 ods. 6 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora však stanovuje, že „deň, keď bola kópia podpísaného originálneho podania… doručená kancelárii faxom alebo inými technickými komunikačnými prostriedkami dostupnými Súdnemu dvoru, sa

považuje za deň doručenia podania pre účely zachovania procesných lehôt za predpokladu, že podpísaný originál podania… sa predloží kancelárii najneskoršie do desiatich dní po tejto skutočnosti“.

29 Je teda potrebné konštatovať, že podmienka požadovaná týmto ustanovením je v danom prípade splnená. Je teda možné vyhlásiť odvolanie za prípustné.

O odvolaní

30 Vo svojom odvolaní EAR Súdu prvého stupňa vytýka, že sa dopustil rôznych nesprávnych právnych posúdení. V rámci prvého dôvodu v podstate uvádza, že Súd prvého stupňa interpretoval ustanovenia zmluvy spôsobom, ktorý bol zjavne v rozpore s vôľou strán, a v rámci druhého dôvodu uvádza, že dospel nesprávne k záveru, že bola porušená zásada ochrany legitímnej dôvery.

31 Vo svojom druhom dôvode, ktorý je potrebné posúdiť najskôr, EAR konkrétne uvádza, že v danom prípade neboli splnené podmienky, ktorým judikatúra Spoločenstva podriaďuje možnosť dovolávať sa zásady ochrany legitímnej dôvery. S odkazom na ustálenú judikatúru Súdu prvého stupňa (pozri rozsudok zo 7. novembra 2002, G/Komisia, T-199/1, Zb. VS s. I-A-217 a II-1085, bod 38) EAR v podstate uvádza, že z takých kontradiktórnych ustanovení, akými sú ustanovenia danej zmluvy, nemôže vyplývať žiadna „konkrétna, bezpodmienečná a súhlasná záruka“. Okrem toho záruky údajne poskytnuté pánovi Karatzoglou by neboli v súlade s pravidlami vzťahujúcimi sa na EAR, konkrétne s článkom 23 nariadenia č. 2454/1999, aby prijímala pracovníkov len na obdobie presne vymedzené jej požiadavkami.

32 Pán Karatzoglou namieta, že Súd prvého stupňa sa správne domnieval, že mu boli dané, čo sa týka obmedzenia dôvodov výpovede jeho zmluvy, dostatočne konkrétne, bezpodmienečné a súhlasné záruky. EAR sa neuspokojila s tým, že by mu dala nejasnú záruku, ale uzavrela s ním dodatok k zmluve, prostredníctvom ktorého zmenila právny rámec, v ktorom bol zamestnaný. Inými slovami, legitímna dôvera, na ktorú sa pán Karatzoglou odvoláva, je v súlade s uplatniteľným právom vzhľadom na to, že žiadne ustanovenie PZOZ nezakazuje príslušnému orgánu, aby obmedzil svoju právomoc ukončiť pracovné zmluvy prostredníctvom zmluvných ustanovení.

33 V tejto súvislosti je potrebné v úvode pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry patrí zásada ochrany legitímnej dôvery medzi základné zásady Spoločenstva (pozri najmä rozsudok z 5. mája 1981, Dürbeck, 112/80, Zb. s. 1095, bod 48). Z judikatúry taktiež vyplýva, že každý jednotlivec má právo dovolávať sa tejto zásady, ak sa nachádza v situácii, z ktorej vyplýva, že administratíva Spoločenstva v ňom vzbudila dôvodné očakávania tým, že mu poskytla konkrétne záruky (rozsudky zo 16. decembra 1987, Delauche/Komisia, 111/86, Zb. s. 5345, bod 24; z 25. mája 2000, Kögler/Súdny dvor, C-82/98 P, Zb. s. I-3855, bod 33, ako aj z 22. júna 2006, Belgicko a Forum 187/Komisia, C-182/03 a C-217/03, Zb. s. I-5479, bod 147). Takéto záruky musia byť okrem iného v súlade s uplatniteľnými pravidlami (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. júna 1985, Pauvert/Dvor audítorov, 228/84, Zb. s. 1969, body 14 a 15, ako aj zo 6. februára 1986, Vlachou/Dvor audítorov, 162/84, Zb. s. 481, bod 6).

34 Je však potrebné poukázať na to, že aj keď Súd prvého stupňa túto judikatúru v bodoch 33 a 34 napadnutého rozsudku správne pripomenul, kritériá v nej určené použil v danom prípade nesprávne.

35 Je potrebné osobitne konštatovať, že z predmetného rozsudku vyplýva, že pánovi Karatzoglou nebola poskytnutá žiadna „konkrétna záruka“, ktorá by v ňom mohla vyvolávať legitímnu dôveru vo vzťahu k dobe trvania pracovnej zmluvy dotknutej osoby.

36 V podstate Súd prvého stupňa v bode 36 napadnutého rozsudku poukázal na to, že „zmena článku 4 pôvodnej zmluvy dodatkom… vytvorila, čo sa týka obsahu zmluvy, nejednoznačnú situáciu“. V bode 37 daného rozsudku vysvetlil, že „pokiaľ by do článku 4 nebola doplnená druhá veta, EAR by mala nepopierateľne právo vypovedať zmluvu [pána Karatzoglou] na základe niektorého z dôvodov uvedených v článkoch 47 až 50 PZOZ pod podmienkou, že budú dodržané podmienky ustanovené týmito článkami, tak ako bolo stanovené v článku 5 písm. b) pôvodnej zmluvy. Naopak, doplnenie druhej vety do článku 4 mohlo vyvolať dojem [v dotknutej osobe], že EAR obmedzila možnosť vypovedať zmluvu na prípady obmedzenia alebo ukončenia činností EAR predtým, ako táto agentúra splní svoje poslanie“.

37 Z uvedeného vyplýva, že samotný Súd prvého stupňa uznal, že zmluvná situácia pána Karatzoglou bola prinajmenšom neistá.

38 V rozpore s predpokladom Súdu prvého stupňa uvedeným v bodoch 38 až 40 napadnutého rozsudku však z takejto nejednoznačnosti nemôže vyplývať „konkrétna záruka“. V podstate nový článok 4 zmluvy je možné interpretovať v zmysle uvádzanom pánom Karatzoglou, ako aj v zmysle uvádzanom EAR (pozri v tomto zmysle rozsudok Kögler/Súdny dvor, už citovaný, bod 34).

39 Okrem toho je potrebné uviesť, že z napadnutého rozsudku nevyplýva žiaden ďalší prvok, ktorý by mohol vyvolávať v pánovi Karatzoglou presvedčenie o dobe trvania jeho zmluvy. V podstate záver Súdu prvého stupňa o existencii takej záruky je založený výhradne na zmluvnej situácii vyplývajúcej zo zmeny článku 4 pôvodnej zmluvy pána Karatzoglou.

40 Okrem iného sa Súd prvého stupňa nemôže v tejto súvislosti odvolávať v bode 39 napadnutého rozsudku na zásadu, podľa ktorej môže slabá strana pracovnej zmluvy očakávať, že nekonkrétne ustanovenia tejto zmluvy budú interpretované v jej prospech.

41 V podstate stačí uviesť, že skutočnosť, že pán Karatzoglou môže byť považovaný za slabú zmluvnú stranu, nemá žiaden vplyv na konštatovanie o neexistencii konkrétnych záruk poskytnutých v danom prípade administratívou Spoločenstva. Úvahy týkajúce sa zmluvnej situácie pána Karatzoglou vo vzťahu k jeho zamestnávateľovi nemôžu nahradiť nedostatok jednej zo základných podmienok potrebných na to, aby mohla byť preukázaná existencia legitímnej dôvery.

42 Z toho vyplýva, že v danom prípade neboli splnené podmienky požadované na to, aby mohlo byť rozhodnuté o porušení zásady ochrany legitímnej dôvery.

43 Súd prvého stupňa sa teda dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že sporné rozhodnutie poškodzovalo legitímnu dôveru pána Karatzoglou tým, že jeho zmluva bude vypovedaná len v prípade významného obmedzenia alebo ukončenia činností EAR predtým, ako táto agentúra splní svoje poslanie.

44 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je potrebné druhý odvolací dôvod prijať.

45 Bez toho, aby bolo potrebné preskúmať ďalšie dôvody uvedené na podporu odvolania, je potrebné napadnutý rozsudok zrušiť.

O vrátení veci Súdu prvého stupňa

46 Podľa článku 61 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora môže Súdny dvor v prípade zrušenia rozhodnutia Súdu prvého stupňa, ak to stav konania dovoľuje, sám právoplatne rozhodnúť o veci samej alebo môže vec vrátiť Súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

47 Súdny dvor sa domnieva, že nemôže o veci rozhodnúť vzhľadom na to, že Súd prvého stupňa preskúmal iba jeden z piatich dôvodov uvedených pánom Karatzoglou. Je teda potrebné vrátiť vec Súdu prvého stupňa, aby rozhodol o návrhoch dotknutej osoby týkajúcich sa zrušenia sporného rozhodnutia a rozhodol o trovách konania v konaní vo veci samej.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Rozsudok Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev z 23. februára 2006, Karatzoglou/EAR (T-471/04), sa zrušuje.

2. Vec sa vracia Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev, aby rozhodol o návrhoch pána Karatzoglou týkajúcich sa zrušenia rozhodnutia Európskej agentúry pre obnovu (EAR) z 26. februára 2004, na základe ktorého bola vypovedaná jeho pracovná zmluva.

3. O trovách konania sa rozhodne v konaní vo veci samej.

Podpisy